

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

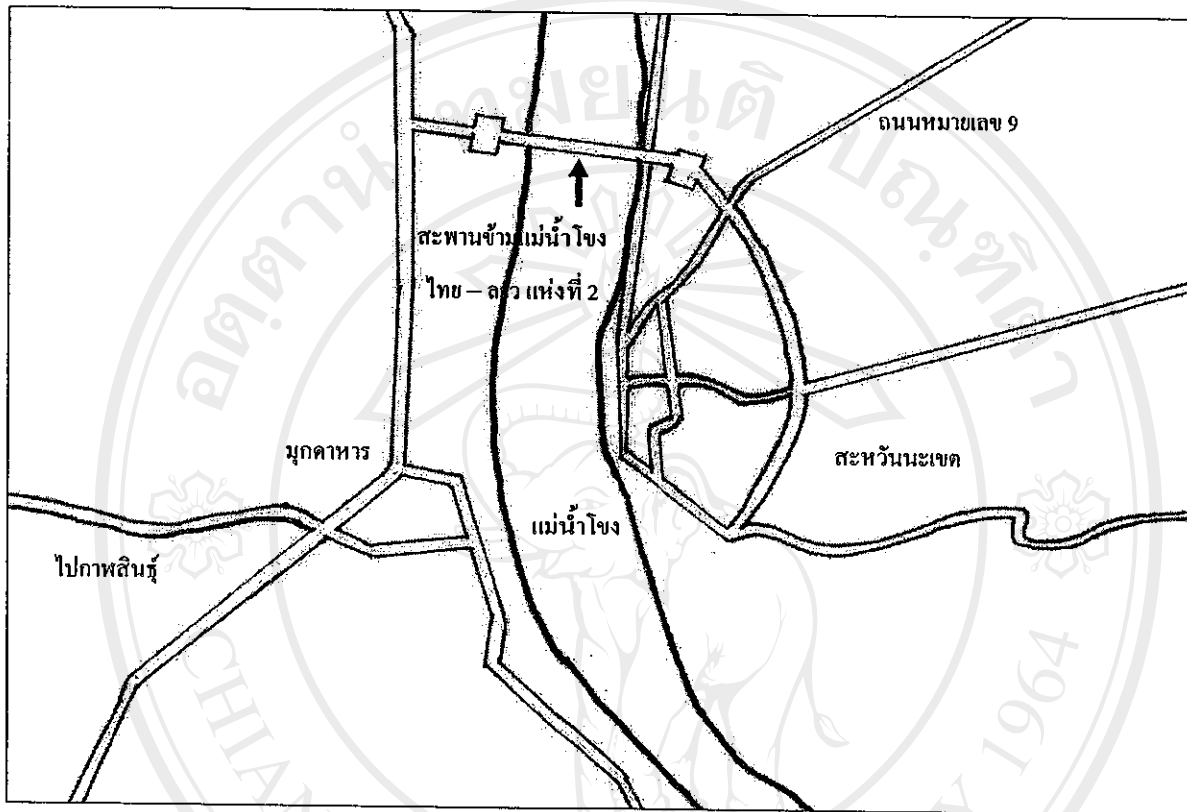
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ตั้งอยู่ตรงกลางกลุ่มประเทศลุ่มแม่น้ำโขง จากสิ่งที่เอื้ออำนวยทางด้านที่ตั้งภูมิศาสตร์ พบว่า สปป.ลาว มีศักยภาพ ที่จะพัฒนาให้ เป็นศูนย์กลางการบริการทางผ่านในแถบภูมิภาค ซึ่งมีความสามารถในการขนส่งสินค้าจากประเทศทางภาคตะวันออกเฉียง-ตะวันตก (จากไทย-เวียดนาม) นอกจากนี้ สปป.ลาว เป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสามารถ พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งจะสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศมากขึ้น

แนวความคิดในการพัฒนา สปป.ลาว เป็นศูนย์กลางการบริการทางผ่าน ได้มีมติจากการประชุมใหญ่ครั้งที่ 7 วันที่ 22 เดือน เมษายน ปี 2000 ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวซึ่งได้กำหนดว่า “ต้องใช้ศักยภาพและจุดพิเศษด้านที่ตั้งของประเทศให้มีประสิทธิภาพโดยการพัฒนาสปป.ลาว ให้กลายเป็นศูนย์กลางทางผ่านในอนุภูมิภาค” โดยกำหนดยุทธศาสตร์ ปี 2020 ไว้ดังนี้คือ “พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ทันสมัยเพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับการพัฒนา เศรษฐกิจเข้าสู่ระบบสากล” (คณะกรรมการแผนการ และการร่วมมือสถาบันค้นคว้าเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2002)

จากการส่งเสริมการร่วมมือของภูมิภาคของรัฐบาลลาวกับบรรดาประเทศลุ่มแม่น้ำโขงจึงเกิดมีโครงการ East-West Corridor โดยผลที่เกิดจากโครงการดังกล่าว ฝ่ายลาวคือการก่อสร้างสะพานมิตรภาพลาว-ไทย แห่งที่ 2 เชื่อมระหว่างจังหวัดสะหวันเขต สปป.ลาว และจังหวัดมุกดาหารประเทศไทย โครงการนี้ได้รับทุนช่วยเหลือจาก ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) โครงการ East-West Corridor เป็นการช่วยเหลือกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขงส่งเสริมด้านเศรษฐกิจอำนวยความสะดวกทางด้านการค้าระหว่างประเทศเช่น ลาว ไทย และเวียดนาม เป้าหมายของโครงการ East-West Corridor คือการแก้ไขความยากจนตามแนวทาง East-West Corridor ซึ่งในการพัฒนาเชื่อมโยงจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยผ่านภาคกลางของประเทศลาวไปถึงตอนกลางของประเทศเวียดนาม (East-West Corridor Project, 1999)

โครงการก่อสร้างสะพานข้ามน้ำโขงแห่งที่สอง(สะหวันเขต-มุกดาหาร)ดังกล่าวแสดงสถานที่ก่อสร้างในภาพที่ 1 สะพานฯ ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาลญี่ปุ่น โครงการนี้มีการกำหนดแล้วเสร็จในปี 2549 และสะพานแห่งนี้เรียกว่า “สะพานมิตรภาพ” มีความหมายสันติภาพในการร่วมมือ ทางด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ทั้งสองประเทศ รัฐบาลของ สปป.ลาว และประเทศไทย จึงได้ตกลงให้จังหวัดสะหวันเขตและจังหวัดมุกดาหาร เป็นเมืองมิตรภาพ หรือเรียกว่าเมือง

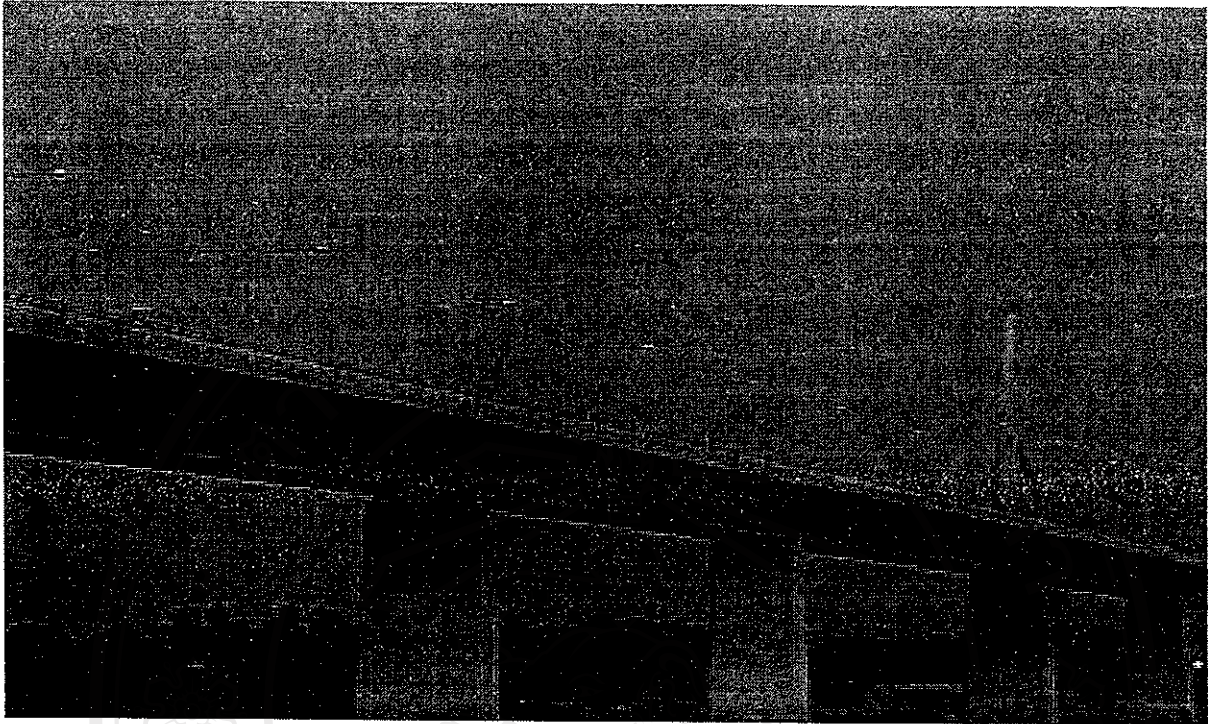
แปล มีเป้าหมายว่าจะสร้างทั้งสองเมืองนี้ให้มีการพัฒนาเท่าเทียมกัน บนพื้นฐานการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

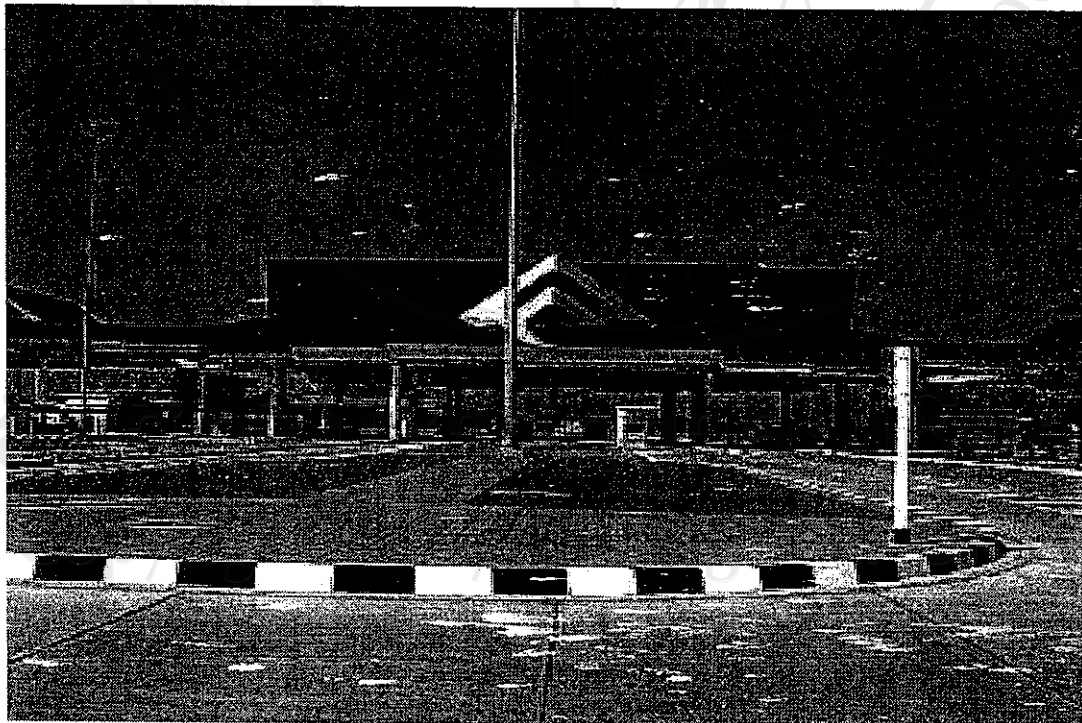
ภาพที่ 1 แสดงที่ก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขง ไทย - ลาว แห่งที่ 2

สะพานข้ามแม่น้ำโขงลาว-ไทยแห่งที่ 2 ได้เริ่มก่อสร้างช่วงปลายปี 2545 แล้วเสร็จในวันที่ 20 ธันวาคม 2549 โดยสะพานที่สร้างเสร็จแสดงในภาพที่ 2 ซึ่งสะพานทั้ง 2 ด้านจะมีด่านศุลกากรและด่านตรวจคนเข้าเมือง สำหรับด้านจังหวัดมุกดาหารประเทศไทยแสดงในภาพที่ 3 และด้านจังหวัดสะหวันเขต สปป.ลาว แสดงในภาพที่ 4

สงวนลิขสิทธิ์โดยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาพที่ 2 แสดงสะพานข้ามแม่น้ำโขงลาว-ไทยแห่งที่ 2

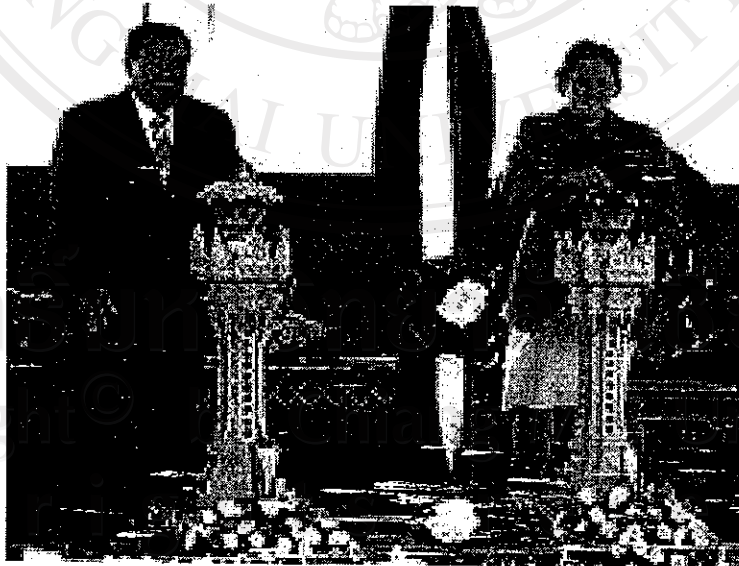
ภาพ ที่ 3 แสดงอาคารด่านศุลกากรและด่านตรวจคนเข้าเมืองของจังหวัดมุกดาหาร

ภาพที่ 4 แสดงอาคารด่านศุลกากรและด่านตรวจคนเข้าเมืองของจังหวัดสระแก้ว

ในวันพุธ ที่ 20 ธันวาคม 2549 ได้มีการเปิดสะพานข้ามแม่น้ำโขง ลาว-ไทย แห่งที่ 2 อย่างเป็นทางการ ดัง แสดงในภาพที่ 5 ทางซ้าย รองประธานประเทศลาว ท่าน บุญยัง วรจิตร ทางขวา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประเทศไทย

ภาพที่ 5 แสดง พิธี เปิดสะพานข้ามแม่น้ำโขงลาว-ไทย แห่งที่ 2 ที่จังหวัดสระแก้ว-มุกดาหารเมื่อ วันที่ 20 ธันวาคม 2549

จังหวัดสะหวันเขตเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ 21,774 ตารางกิโลเมตร และมีประชากรมากที่สุดใน สปป.ลาว มีประชากร ทั้งหมด 850,000 คน (Lao National Tourists Administration, 2005) โดยจังหวัดสะหวันเขตตั้งอยู่ภาคกลางของประเทศ ซึ่งมีชายแดนติดกับสองประเทศคือทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือติดกับประเทศเวียดนามเมืองกวางจิ และภาคตะวันตกติดกับราชอาณาจักรไทยด้านจังหวัดมุกดาหาร จากจุดพิเศษทางด้านที่ตั้งพบว่าจังหวัดสะหวันเขตมีศักยภาพและมีข้อได้เปรียบที่จะพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการบริการทางผ่าน ซึ่งใน ปัจจุบันมีด่านสากลสองแห่งคือ ด่านเมือง ไกสอน(คันทะบูลี ชื่อเก่า)(สะหวันเขต-มุกดาหาร) และด่านแดนสะหวัน(สะหวันเขต-กวางจิ) นอกจากนี้สะหวันเขตยังอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ แร่ธาตุ แหล่งน้ำ และยังมีพื้นที่เพาะปลูกที่เหมาะสมสำหรับการเกษตร มีเส้นทางเลขที่ 13 และเส้นทางเลข 9 ซึ่งถือว่าเป็นเส้นทางยุทธศาสตร์ ที่สำคัญของจังหวัดสะหวันเขตเพราะทั้งสองเส้นทางสามารถเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านในแถบภูมิภาคได้

ผู้ประกอบการธุรกิจการค้าชายแดนในจังหวัดสะหวันเขตโดยส่วนมากจะประกอบธุรกิจนำเข้า-ส่งออก และผู้ผลิตส่งออก ส่วนธุรกิจการท่องเที่ยวยังไม่มีการขยายตัวเท่าที่ควร ทางด้านการค้าชายแดนลาว-ไทยในปี 2548 การส่งออกสินค้าจากไทยไปลาวที่ด่านเมือง ไกสอน (สะหวันเขต-มุกดาหาร) ดังแสดงในตารางที่ 1.2 มูลค่าประมาณ 7,642 ล้านบาท และมีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 65.13 เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันของปี 2547 โดยประเภทสินค้าที่มีการส่งออกจากไทย บริเวณด่านมุกดาหารในปี 2548 สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 กลุ่มสินค้าหลัก ได้แก่ สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าเชื้อเพลิง สินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้า สินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร ยานพาหนะอุปกรณ์ และส่วนประกอบ ซึ่งสินค้าอุปโภคบริโภคมีมูลค่าสูงสุด มีมูลค่า 516 ล้านบาท ส่วนการนำเข้าสินค้าจากลาวมาไทยที่ด่านมุกดาหารมูลค่าประมาณ 785 ล้านบาท และมีอัตราลดลง ร้อยละ 29.94 เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันของปี 2547 โดยสินค้าที่มีการนำเข้าจาก สปป.ลาว ประกอบด้วย 5 กลุ่มสินค้าหลัก ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากไม้และไม้แปรรูป สินค้าเกษตร ยานพาหนะ สินค้าเบ็ดเตล็ด และวัสดุก่อสร้าง ซึ่งผลิตภัณฑ์จากไม้และไม้แปรรูปมีมูลค่าสูงสุด มีมูลค่า 185 ล้านบาท จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าดุลการค้าของไทยยังคงเกินดุลอย่างต่อเนื่อง (แผนกการค้าจังหวัดสะหวันเขต, 2549) และเมื่อสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 สร้างเสร็จสามารถติดต่อการค้าสะดวก คาดว่าปริมาณการนำเข้า-ส่งออกสินค้าจะเพิ่มขึ้น

All rights reserved

ตารางที่ 1.2 แสดงมูลค่าการส่งออก-นำเข้า สินค้าของประเทศลาวตามเมือง ไกสอนจังหวัดสะหวัน
เขต (สะหวันเขต-มุกดาหาร)

ปี	มูลค่าการส่งออก	มูลค่าการนำเข้า
2546	29,691,162 \$ (1,187,646,480 บาท)	70,939,446 \$ (2,837,577,840 บาท)
2547	28,035,637.68\$ (1,121,425,507.2 บาท)	115,702,966.64 \$ (4,628,228,665.6 บาท)
2548	18,009,245 \$ (720,369,800 บาท)	191,059,115 \$ (7,642,364,600 บาท)

อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ยของ 3 ปี 1 \$: 40 บาท

ที่มา : แผนกการค้าจังหวัดสะหวันเขต

จากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจดังกล่าวข้างต้นของจังหวัดสะหวันเขต ซึ่งอาจจะมีผลต่อการติดต่อทางการค้า การขนส่ง และการท่องเที่ยวทางฝั่ง สปป.ลาว ในการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงลาว-ไทยแห่งที่ 2 ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาถึงผลกระทบที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่คาดว่าจะได้รับจากการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงลาว-ไทยแห่งที่ 2 ในจังหวัดสะหวันเขต สปป.ลาว เพื่อทราบ ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการและผู้สนใจ ในการดำเนินธุรกิจ ใน สปป.ลาว ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงผลกระทบที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของธุรกิจระหว่างประเทศลาวและไทย ที่คาดว่าจะได้รับจากสะพานข้ามแม่น้ำโขงลาว-ไทยแห่งที่ 2 ในจังหวัดสะหวันเขต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงผลกระทบที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจในจังหวัดสะหวันเขต เนื่องจากการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงลาว-ไทย แห่งที่ 2
2. สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจไปใช้เป็นข้อมูลเพิ่มเติมในการตัดสินใจของผู้ประกอบการในจังหวัดสะหวันเขต

นิยามศัพท์

ผลกระทบสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจของธุรกิจระหว่างประเทศลาวและไทย หมายถึง นโยบายและมาตรการควบคุมการค้าระหว่างประเทศของรัฐบาลลาวในจังหวัดสะหวันเขต ลักษณะการค้าเงินธุรกิจ การเคลื่อนย้ายของปัจจัยการผลิต สถานะการแข่งขัน และแนวโน้มการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

สะพานข้ามแม่น้ำโขงลาว-ไทยแห่งที่ 2 หมายถึง สะพานข้ามแม่น้ำโขงระหว่าง จังหวัดสะหวันเขตในประเทศลาวและจังหวัดมุกดาหารในประเทศไทย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved